

Forfatter: Jacobsen, Jørgen-Frantz

Titel: Udrag fra Nordiske Kroniker

Citation: Jacobsen, Jørgen-Frantz: "Nordiske Kroniker", i Jacobsen, Jørgen-Frantz: *Nordiske Kroniker*, 1943, s. 140. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-jacobjf_02-shoot-idm139956848089696/facsimile.pdf (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Nordiske Kroniker

med en beskedent Klokkeklang fra Folkekirken og en enlig katolsk Messetone.

Jeg vil slet ikke nægte, at religiøs Vækkelse kan have kureret en for at bande, en anden for at drikke Brændevin og en tredje for at kysse Pigerne. Men hvad der sædeligt vindes herved, opvejer ikke tilnærmelsesvis den Frivolitet, det Pjank og den skinbarlige Fordømmelse, der følger i mange Sektens Spor, for slet ikke at tale om den Angst og den Overspændthed, der maalbevidst indpodes Folket af forskellige Missionærer for Gud ved hvilke Menigheder. Sindssygelægerne kan tale med om dette.

Færingen *William Heinesen* udgav for nogen Tid siden paa Dansk en Roman, *Blæsende Gry*, der skildrede den moderne Tids Konflikter paa Færøerne. Bogen fik i Begyndelsen mange til at studse. I hele det næsten uoverskuelige Persongalleri var der ikke en eneste, der røbede Interesse for den nationale Sag, medens derimod næsten alle — mere eller mindre — var religiøst grebne. Skulde *det* være Færøerne? Heinesen har naturligvis overdrovnet, men kun paa en Maade, der understreger de faktiske Forhold. Det er givet, at de religiøse Interesser langt overskygger Interessen for Land og Folk, og at Befolkningen, desillusioneret i alle Samfundsanliggender, mere og mere hengiver sig til det nervepirrende sekteriske Forlystelseliv, der som en Slags billig Opium er til Disposition for fattige Folk og navnlig for fattige Kvinder, hvis Liv er alt for hårdt og alt for dræbende trivielt.

Desværre er den nationale Romantik ikke helt uden Skyld i denne Udvikling. Stivnet som den er, har den ikke kunnet emancipere sig fra de gamle Samfundsformer og Idealer. Følgen er blevet, at den intet Bud har haft til de nye Samfundslag af Fiskere og Arbejdere, der selvfølgelig ogsaa har været forsømt af den kulturelt ganske impotente Sambandsbevægelse. Resultatet er blevet, at der her er opstaaet et aandeligt Vacuum, der ligefrem har indsuget Sekter, som en Støvsuger indsuger Støv.

Ligesom det færøske Folk faar sine Tænder ødelagt af alt for banal Ernæring, saaledes faar det ogsaa sine Aandsevner ødelagt

af banal Mystik og andet religiøst Gnask. Det er en sørgelig Kendsgerning, at Færingen af i Dag, trods Dampskibe, Motorbaade og Biler, elektrisk Lys, Radio og Grammofoner og Masser og atter Masser af tekniske Fremskridt i langt højere Grad end Fædrene baade materielt og aandeligt lider under Fattigdom og risikerer at blive præget deraf.

For Øjeblikket er Færøerne hærget af en meget alvorlig Eksportkrise, og Fattigdommen er derved i Aar kommet til at staa i et særlig grelt Lys. Men den egentlige Misère er af meget ældre Dato, ja den er grundlagt i Tider, der tilsyneladende har været gode. Havde det færøske Samfund ikke været saa primitivt og saa slet organiseret, er der Grund til at tro, at Modstandskraften i disse sorte Dage vilde have været større. Staten har i meget stor Udstrækning maattet hjælpe de færøske Redere, og Betydningen af Øernes Forbindelse med Danmark er dermed blevet understroget paa en meget virkningsfuld Maade. Men med større Selvstændighed *inden for* Statens Rammer vilde Færingerne sikkert paa egen Haand have kunnet bidrage mere til Krisens Bekæmpelse.

Lykkeligvis ser det nu ud til, at Færingerne er blevet trætte af den hidtidige politiske Køren rundt i Ring. Ved Lagtingsvalget i Januar mistede Sambandspartiet en Tredjedel af sit gamle Stemmetal og dermed ogsaa sin Magtstilling. Selvstyrepartiet holdt sine Positioner, men *Socialdemokratiet*, der hidtil har været et lille uformaaende Parti, som man næsten ikke regnede med, gik med et Slag frem fra 2 til 6 Mandater og blev derved næsten lige saa stort som de to gamle Partier, der nu hver har 8 Mandater i Lagtinget. Det var en umiskendelig Strømkæntning.

Samtidig er Selvstyrepartiet ved at forvandles. Det er ikke til at tage Fejl af, at yngre Kræfter med en realistisk og social Indstilling er ved at tage Têten. Herved er der banet Vej for en helt ny Retning i færøsk Politik. I fornuftigt Samarbejde paa nationalt, radikalt og socialt Grundlag vil *Socialdemokratiet* og det nye Selvstyreparti kunne føre Færøerne ind i nye Tilstande.